

Vår ref.

11/859-11-MBA

Deres ref.

2011/3690-6

Dato:

31.01.2012

Legesenter i kommune har ikke teleslynge

Ombudet konkluderte med at kommunen bryter plikten til universell utforming når det kommunale legesenteret ikke har teleslynge. Ombudet la vekt på at innkjøp av en eller to teleslynger til legesenteret ikke vil være en stor kostnad for kommunen.

Saksnummer: 11/859

Lov: Dtl § 9

Dato: 31. januar 2012

Uttalelse i klagesak – spørsmål om manglende universell utforming av Storfjord legesenter

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 2. mars 2011 fra Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) Balsfjord, Lyngen og Storfjord.

HLF Balsfjord, Lyngen og Storfjord mener Storfjord kommune ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi flere bygg i kommunen mangler teleslynge. Storfjord kommune har redegjort for at det er installert teleslynge i kommunestyresalen og i skranken på rådhuset, men at det ikke er installert teleslynger på Storfjord legesenter.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Storfjord kommune bryter plikten til å sikre universell utforming av Storfjord legesenter, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt Storfjord kommune mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) Balsfjord, Lyngen og Storfjord klaget opprinnelig på at Balsfjord kommune ikke hadde installert teleslynger i kommunale bygg. I etterkant ønsket HLF Balsfjord, Lyngen og Storfjord at klagen også skulle omfatte Storfjord kommune. I e-post av 2. mars 2011 til Likestillings- og diskrimineringsombudet viste HLF til at heller ikke Storfjord kommune hadde installert teleslynge i kommunestyresalen. Mangel på teleslynger i lokaler rettet mot allmenheten gjør lokalene lite tilgjengelige for hørselshemmede. Ombudet opprettet derfor en egen sak mot Storfjord kommune.

Storfjord kommune har opplyst at det ble installert teleslynge i kommunestyresalen i forbindelse med rehabilitering av rådhuset i perioden 2007-2009. Det er også installert skrankeslynge for publikumshenvendelser i rådhuset. Kommunen har imidlertid videre opplyst at det ikke er installert teleslynge på Storfjord legesenter, samt at det gjenstår mindre tilretteleggingsarbeid i kommunen for nevnte brukergruppe.

Ved brev av 20. oktober 2011 ba ombudet om tilbakemelding på om kommunen ville montere skrankeslynge og teleslynger på undersøkelsesrom. Ved brev av 21. oktober 2011, opplyste kommunen om at det i forbindelse med nytt budsjett for 2012 hadde blitt lagt inn forslag til nytt tiltak som gikk ut på å montere teleslynger i kommunale bygg. Kommunen opplyste imidlertid at den ikke kunne gi ombudet et sikkert svar på gjennomføringen av dette før budsjettet for neste år var endelig vedtatt. Dette ville ikke skje før rundt årsskiftet 2011-2012.

Ombudet oppfordret etter dette kommunen til å kjøpe inn og montere teleslyngene så snart som mulig og gi ombudet tilbakemelding innen 10. januar 2012. Da ombudet ikke mottok svar fra kommunen innen 10. januar 2012 ble fristen for å gi tilbakemelding utsatt til 20. januar 2012. Ombudet har fremdeles ikke mottatt svar fra Storfjord kommune.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9 tredje ledd pålegger i utgangspunktet offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten, skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging.

Plikten til universell utforming rekker så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)

2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Listen med momenter utelukker ikke at det også kan legges vekt på andre relevante hensyn, jf. Ot.prp. nr. 44 Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (2007-2008) s. 261.

Dersom ombudet kommer til at det vil være en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan la være å foreta seg noe. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 vil det være opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven, dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd.

Ombudets vurdering

Storfjord kommune er en virksomhet som i utgangspunktet har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsning er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9. Virksomheten har derfor plikt til å tilrettelegge de deler av virksomheten som benyttes av allmennheten på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, vil ha tilgang til virksomhetens tjenester og service. Plikten til universell utforming omfatter universell utforming av de deler av kommunestyresal, legesenter og andre kommunale bygg som er rettet mot publikum, herunder skranke, undersøkelsesrom osv.

Utgangspunktet er at manglende innstallering av teleslynger ikke vil være i tråd med kravet om universell utforming, da dette vil begrense tilgjengeligheten for personer med nedsatt hørselsevne.

Storfjord kommune har opplyst at det har blitt installert teleslynge i kommunestyresalen og i skranken på rådhuset. Kommune har imidlertid videre opplyst at det ikke er installert teleslynger på det kommunale legesenteret.

Ombudet skal vurdere om det vil være en uforholdsmessig byrde for Storfjord kommune å bidra til universell utforming av legesenteret ved å installere teleslynge i skranken og på undersøkelsesrom. Det er Storfjord kommune som har bevisbyrden for at det vil være en uforholdsmessig byrde å gjøre dette.

I vurderingen av om det er uforholdsmessig byrdefullt å kreve tilrettelegging skal det legges vekt på blant annet tilretteleggingens effekt, om virksomheten er av offentlig art, kostnadene ved tilretteleggingen, virksomhetens ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn. Listen med momenter utelukker ikke at det også kan legges vekt på andre relevante hensyn.

Storfjord kommune opplyste 21. oktober 2011 at den ikke kunne gi ombudet et sikkert svar på innstilling av teleslyngene før budsjettet for neste år var endelig vedtatt. Dette ville ikke skje før rundt årsskiftet 2011-2012. Ombudet har fremdeles ikke mottatt svar på dette.

Av erfaring fra andre saker, herunder saken om teleslynger i Balsfjord kommune, vet ombudet at innstilling av teleslynge normalt ikke er veldig kostbart. Etter ombudets vurdering vil derfor innstilling av teleslynge i det kommunale legesenterets skranke og undersøkelsesrom kunne gjennomføres uten store økonomiske investeringer for kommunen.

Ombudet har etter dette kommet frem til at Storfjord kommune ikke har sannsynliggjort at det vil være uforholdsmessig byrdefullt for virksomheten å installere teleslynger på legesenteret.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Storfjord kommune bryter plikten til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi det ikke er installert teleslynger på Storfjord legesenter.

Ombudet oppfordrer Storfjord kommune til å installere teleslynger i legesenteret. Ombudet er enig i at dette bør installeres i skranken og på undersøkelsesrom.

Ombudet oppfordrer kommunen til å gjennomføre disse tiltakene så snart som mulig, helst innen **28. februar 2012**. Ombudet ber også om tilbakemelding fra Storfjord kommune på hvordan kommunen stiller seg til ombudets uttalelse.

Med vennlig hilsen

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud